

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

byly patrné. Vzhledem k faktu, že zdejší hřbitov fungoval téměř po tři století, nacházely se jednotlivé pohřby v různých úrovních až do hloubky cca 2,00 m. V nižších polohách bylo možno hrobové jámy identifikovat, vyskytly se i obrysy, či přímo malé pozůstatky zetelých rakví. Vysoké procento hrobů bylo silně narušeno výkopy pro inženýrské sítě ve 20. století i v nedávné minulosti. Na ploše sond 2 a 3 bylo zjištěno a zdokumentováno cca 50 pohřbů a větší množství shluků lidských kostí a lebek. Výsledky antropologického rozboru dosud nejsou známy, již dnes však lze konstatovat, že pohřbení tu byli muži, ženy i děti různého stáří, v jednom případě mohlo jít o novorozeně. Orientace hrobů nebyla jednotná, část pohřbených ležela hlavou k západu, další jedinci byli orientováni hlavou k severu. Dá se předpokládat, že hroby podobně jako na dnešních hřbitovech respektují průběh hřbitovních zdí. Z hrobů i jejich okolí byla vyzdvížena řada předmětů funerální povahy, především kovových. Jde zejména o křížky – krucifixy různých velikostí (od cca 2 cm až po téměř 8 cm), prosté kovové knoflíky, zbytky medailonků s vyobrazením Madony či drobných ozdůbek. Nalezeno bylo i několik malých kruhových nebo oválných sklíček rovněž z medailonků, v jednom případě se mezi skly zachoval barevný tištěný obrázek Panny Marie s dítětem. Pohřbívání nebožtíků s různenci dokládají i početné drobné keramické, skleněné i kostěné korálky.

Hana Francesca Teryngerová

PODIVÍN (OKR. BŘECLAV)

Ulice Rybáře č. p. 144, p. č. 1228. Středověk–novověk. Kostel, hřbitov. Záchranný výzkum.

V květnu 2007 byla pracovníkům společnosti Archaia Brno, o. p. s., oznámena přítomnost rozhozených lidských kostí a destrukce kamenného zdiva v zemině vytěžené ze základových pasů novostavby rodinného domu v ulici Rybáře v Podivíně (p. č. 1228). Po ohledání situace v terénu bylo zjištěno, že základové pasy jsou již částečně zabetonovány, přesto se zde podařilo dokumentovat důležitou situaci. Zkoumaný prostor se nachází v nadmořské výšce 160 m na jižní straně mostu přes Ladenskou strouhu (dříve Stará Dyje), v historické předměstské osadě Podivína, Rybářích. (lokalizace 48°49'24.759"N, 16°50'49.63"E).

V základovém pasu při severozápadní straně budoucího rodinného domu bylo dokumentováno 1,40 m silné kamenné základové zdivo z litomniových vápenců, pojených světle běžovou maltou, orientované přibližně ve směru západ–východ, a nerespektující tedy současnou zástavbu (s. j. 900). Vzhledem k přítomnosti vápencových bloků také ve výhozech při severní straně staveniště nemůžeme vyloučit narušení obdobného zdiva i zde. Ve výkopku byly nalezeny roztroušené lidské kosti a středověká i novověká keramika. Další pozorování byla znemožněna již částečným nebo úplným vybetonováním základů. Rozsah zjištění nedovoluje přesnější datování stavby (Holub, Kolařík 2007).

Literatura

Jířík, K. (ed.) 1993: Dějiny Ostravy. Ostrava.

Resumé

Ostrava (Bez. Ostrava), Puchmajerova Str. Mittelalter-Neuzeit. Stadt, Friedhof. Rettungsgrabung.

PLUMLOV (K. Ú. ŽÁROVICE, OKR. PROSTĚJOV)

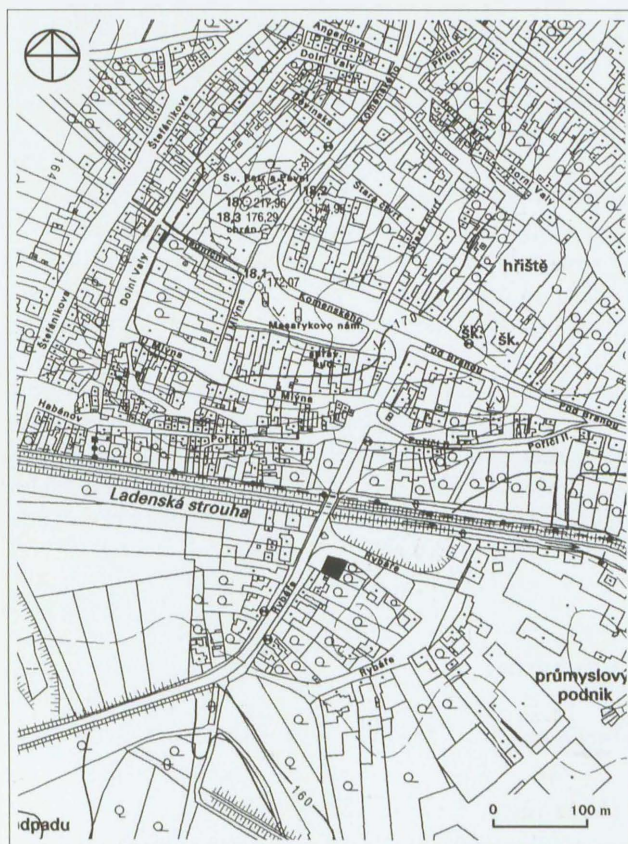
"Vinohrádky". Doba hradištní. Sídliště?. Povrchový sběr.

V červnu a červenci 2007 byl povrchovým sběrem získán soubor zlomků keramiky, datovatelných do doby hradištní. Lokalita se nachází 200 m JV od kóty 325 m n. m., na ZM ČR 1 : 10 000, list 24-23-10 je identifikována koordináty, 1. Z 364 : J 28; 2. Z 369 : J 22, 3. Z 356 : J 7, 4. Z 349 : J 15 mm.

Josef Hebr

Resumé

Plumlov (Kataster Žárovice, Bez. Prostějov). Burgwallzeit. Oberflächensammlung.

Obr. 94: Podivín. Zkoumaná plocha. Abb. 94: Podivín. Untersuchte Fläche.

V. Hortvík lokalizoval do prostoru domu č. p. 143, bezprostředně na jihu sousedícím se zkoumanou parcelou, polohu kostelíka neznámého svěcení se hřbitovem, který pravděpodobně v 15. století postavili Lichtenštejní a mezi lety 1545–1553 jej věnovali jednotě bratrské. Kostelík byl společně se hřbitovem zlikvidován kolem roku 1711 a získaného stavebního materiálu bylo použito při opravě věže farního kostela sv. Petra a Pavla (Hortvík 1997, 117–120). Je více než jasné, že dokumentované zdivo svou orientací i mohutností neodpovídá charakteru zástavby dnešních Rybářů a jedná se zřejmě o starší strukturu. Domníváme se, že výkopy základů rodinného domu byla pravděpodobně narušena neznámá část výše zmíněného kostela, společně s přilehlým hřbitovem.

Václav Kolařík

Literatura

- Holub, P., Kolařík, V. 2007:** Podivín, Rybáře č. p. 144, RD. Terénní dokumentace z akce A040/2007 uložená v archivu společnosti Archaia Brno, o. p. s.
- Hortvík, V. 1997:** In media aqua Zwartka (Příspěvek k lokalizaci podivínského hradu). In: E. Kordiovský (ed.): *Podivín. Vlastivědný sborník jihomoravského města*. Brno, 104–123.

Resumé

Podivín (Bez. Břeclav). Mittelalter–Neuzeit. Kirche, Friedhof. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (OKR. PROSTĚJOV)

Dolní ulice. Mladohradištní období, středověk, novověk. Sídlištní vrstvy, město. Záchranný výzkum.

Archeologickým výzkumem realizovaným v průběhu rekonstrukce kabelů VN na ulici Dolní v Prostějově byl získán fragmentární keramický materiál, pocházející z kulturní vrstvy s nálezy z mladší doby hradištní, středověku a novověku, která byla narušena výkopem před domem č. p. 101. Vedle nálezů učiněných prostějovským archeologem Antonínem Gottwaldem již počátkem 20. století v prostoru tzv. „městských jatek“ (např. Gottwald 1931, 114) se tak jedná o další doklad osídlení této části dnešního města Prostějova v raném a vrcholném středověku. Na ZM 1:10 000, list 24-24-12, místo výzkumu určuje bod o souřadnicích 449 mm od Z s. č. a 359 mm od J s. č.

Pavel Fojtík

Literatura

- Gottwald, A. 1931:** Můj archeologický výzkum. Prostějov.

Resumé

Prostějov (Bez. Prostějov). Dolní Strasse. Jüngere Burgwallzeit, Spätmittelalter, Neuzeit. Siedlung, Stadt. Rettungsgrabung.

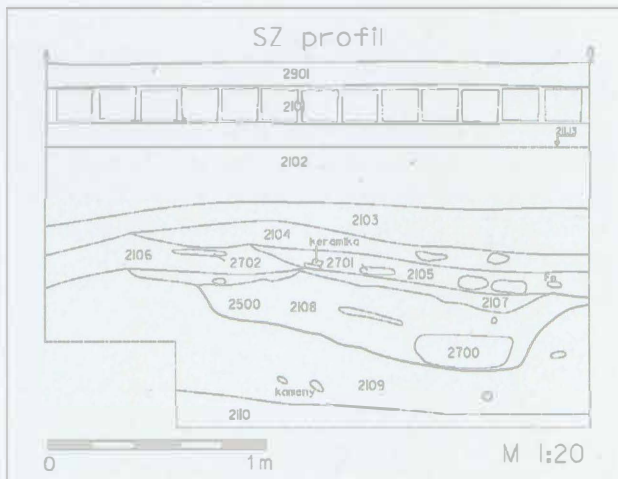
PŘEROV (K. Ú. PŘEROV, OKR. PŘEROV)

Bratrská ulice, p. č. 4925. Vrcholný středověk. Město. Záchranný výzkum.

Dne 11. 6. 2007 byl v místě východního vyústění ulice Bratrská do náměstí T. G. M. (původně Dolního náměstí) na p. č. 4925 proveden záchranný archeologický výzkum. Zde byl v délce 2,5 m zdokumentován profil 2 (obr. 95) u severní stěny rozšířeného výkopu, který porušil souvrství vrcholné až pozdně středověkého stáří. Maximální hloubka v místě rozšířeného výkopu dosáhla 1,7 m od současného povrchu.

Nejspodnější zachycenou vrstvou byl světle šedý jíl, v jehož hmotě se objevovaly drobné uhlíky a nazelenalé skvrny organického původu. Z této odpadní vrstvy byl vzorkováním získán menší soubor keramiky. Z chronologického hlediska je nejdůležitější přítomnost fragmentu ložtického poháru, který nám tento horizont klade do období 2. pol. 14. století až 2. pol. 15. století. Následující šedá jílovitá hlína obsahovala malé množství drobných úlomků mazanice, strusky, velké množství uhlíků, úlomky schránek škeblí říčních, fragmenty organického materiálu (větvičky stromů, dřevěné třísky) a především bezesporu nejzajímavější nález – část koženého svršku boty. Keramiku doprovázející jmenované nálezy lze rámcově datovat do období vrcholného či pozdního středověku (14.–15. století).

Do této kulturní vrstvy odpadního charakteru byl zahluoben výkop (s. j. 2500), jehož zásyp tvořila rezavohnědá písčité hlína (s. j. 2108), obsahující místy uhlíky, mazanice a zejména organický odpad (odřezky, třísky). Na samotné bázi výkopu ležela část fošny (s. j. 2700), orientovaná ve směru S–J. Ze zásypu jámy pochází soubor keramiky, datovaný do 15. století. Odpadní jámu (s. j. 2500) překrývala tenká vrstva písku žlutohnědého zabarvení (s. j. 2107), která mohla plnit izolační úlohu. Na ni nasedaly dvě terénní vyrovnávky (s. j. 2105, 2106), přičemž vrstva hnědošedé písčité hlíny (s. j. 2105) obsahovala větší množství středně velkých kamenů (travertinů) a organický materiál (dřevěné desky). Vzorkováním byla kromě železného nože získána také kolekce

Obr. 95: Přerov, Bratrská ulice. Profil 2. Abb. 95: Přerov, Bratrská Strasse. Profil 2.